

I.

Zpráva o situaci v oblasti migrace ke dni 31. ledna 2016

Tento materiál byl vytvořen Ministerstvem vnitra v rámci plnění usnesení vlády ze dne 12. října 2015 č. 824, kterým se mění usnesení ze dne 29. července 2015 č. 621, o Strategii migrační politiky České republiky a Komunikační strategii České republiky k migraci. Členům vlády je zpráva předkládána každých 14 dní a poskytuje jim aktuální informace vztahující se k období uplynulému od předložení poslední zprávy.

1. Situace v České republice

Pokračující migrační vlna se i v druhé polovině ledna 2016 vyhýbá České republice, na jejím území jsou ve spojitosti s migrační krizí zajišťováni pouze jedinci či malé skupiny migrantů. Pobytová střediska disponují velkým počtem volných kapacit.

V období od 16. do 31. ledna 2016 bylo v ČR evidováno celkem 67 žádostí o mezinárodní ochranu. V první polovině ledna 2016 bylo pro srovnání podáno pouze 39 žádostí a v období od 16. do 31. prosince 2015 bylo podáno 68 žádostí. **Nejvíce žádostí o mezinárodní ochranu podali ve sledovaném období opět státní příslušníci Ukrajiny,** a to 24. Druhý nejvyšší počet podaných žádostí byl s velkým odstupem zaznamenán u státních příslušníků **Iráku,** kteří podali 15 žádostí a u státních příslušníků **Arménie, Gruzie a Sýrie,** po 5 žádostech.

V rámci tranzitní nelegální migrace bylo od počátku posílených opatření vyhlášených dne 17. června 2015 do konce sledovaného období zjištěno 3 336 osob. V období od 16. do 31. ledna 2016 bylo zjištěno **15 případů tranzitní nelegální migrace.** Mezi nejčastěji zjištěné osoby patřili státní příslušníci **Sýrie** (5 jedinců) a **Somálska (4).** K nejvíce zjištěním docházelo v **Jihomoravském** (12 případů) a v **Jihočeském kraji** (2). Z hlediska použitých dopravních prostředků využívali migranti nejvíce vlakové spoje (10) a dopravu osobním automobilem (2). Ve sledovaném období nebyly zjištěny žádné nezletilé osoby ani žádné ženy.

V zařízeních pro zajištění cizinců k 31. lednu 2015 pobývalo 93 osob. V ZZC Bělá pod Bezdězem bylo k tomuto datu zajištěno 9 jedinců (z toho Somálsko 3, Ukrajina 3, Bosna a Hercegovina 2 a Rusko 1), v ZZC Vyšní Lhoty 30 jedinců (z toho nejvíce zastoupené národnosti Afghánistán 10, Ukrajina 6 a Irák 5) a v ZZC Drahonice 54 jedinců (z toho nejvíce zastoupené národnosti Irák 18, Ukrajina 16, Afghánistán a Pákistán po 4). **Momentálně je v českých ZZC celkem zajištěno 23 občanů Iráku, 14 občanů Afghánistánu, 4 občané Pákistánu a 1 Syřan.**

2. Situace v Evropské unii

Situace v EU je nadále poznamenána vysokými počty osob překračujícími nelegálně vnější schengenskou hranici. V lednu byl nicméně zaznamenán pokles denního příchodu migrantů do Řecka (1 951 osob denně), a to o 44% oproti prosinci 2015. I přes tento pokles byl v posledním lednovém týdnu zaznamenán opětovný nárůst proudu migrantů z Turecka do Řecka.

Několik členských států nadále pokračuje v dočasných kontrolách na vnitřních schengenských hranicích (konkrétně Německo, Rakousko, Švédsko, Norsko a Dánsko). Především státy, kterými prochází západo-balkánská migrační trasa, se snaží najít unilaterální opatření, která by omezila počty vstupujících osob. Dramatičtější omezení vstupu postupně v prvním letošním měsíci začínají zavádět všechny relevantní členské státy EU (Německo, Rakousko, Slovinsko, Chorvatsko), ale také některé západo-balkánské státy (například Makedonie). Srbsko a Makedonie oznámily, že budou přijímat pouze osoby, které mají úmysl žádat o azyl v Německu nebo v Rakousku. V druhé polovině měsíce došlo k opakovanému krátkodobému uzavření a otevření makedonsko-řecké hranice. V lednu 2016 byly zaznamenány zvýšené příchody žen s dětmi, které se snaží se připojit ke svým rodinám, které se již nachází na území EU.

Nizozemské předsednictví v Radě EU chce pokračovat v implementaci opatření vyplývajících z **Evropského programu pro migraci (EMA)** vydaného v květnu 2015 Evropskou komisí – a to včetně konceptu relokační a hotspots. Tato opatření se zatím ukazují jako nefunkční i ve vztahu k jejich přímému zamýšlenému účelu (procesování relokační) i ve vztahu k nabytí kontroly nad migračními toky (registrace).

Komise rovněž pokračuje v implementaci EMA, a to prostřednictvím balíčku legislativních návrhů k oblasti vnější hranice EU. Klíčový v tomto smyslu byl **návrh na zřízení společné evropské pohraniční a pobřežní stráže**, který by mohl vést ke zlepšení procedur na prvním vstupu migrantů a nabytí kontroly nad toky vstupujícími do EU. Návrh nicméně jednoznačně nepovede k přímému snížení migrační zátěže na EU. Návrh je nyní předmětem vyjednávání členských států o jeho konečné podobě. Hlavním odpůrcem návrhu je Řecko, silnou výhradu ale vznesly také např. Španělsko a Polsko.

Nizozemské předsednictví v Radě EU ověřilo politické pozice členských států k možné revizi migračního systému a k legislativnímu balíčku k vnějším hranicím EU na **neformální radě ministrů vnitra v Amsterdamu dne 25. ledna**.

V uvedeném období proběhly konzultace EU s Tureckem ohledně implementace Readmisní dohody a Akčního plánu EU-Turecko. Jednalo se konkrétně o druhé setkání smíšeného readmisního výboru EU-Turecko ze dne 19. ledna a o politický dialog na vysoké úrovni ze dne 25. ledna.

3. Relokace a přesídlování

3.1. Přesídlování - aktuální informace

V návaznosti na dobrovolný závazek České republiky a v rámci Evropského přesídlovacího schématu, plánuje Ministerstvo vnitra přesídlit, v rozmezí od července 2015 do června 2017, 400 uprchlíků z třetích zemí. Do výše uvedeného závazku byly započítány rodiny nemocných syrských dětí přesídlené v rámci **přesídlovacího programu**, který vláda schválila v lednu 2015. Realizace tohoto přesídlovacího programu pokračuje i v roce 2016 – MV již oslovilo UNHCR s žádostí o před-výběr dalších syrských rodin s nemocnými dětmi vhodných pro přesídlení z Jordánska do ČR.

V lednu 2016 zahájilo Ministerstvo vnitra, ve spolupráci s Nadačním fondem Generace 21, **realizaci usnesení vlády č. 1052 o realizaci přesídlení 153 osob irácké příslušnosti z Irácké republiky a Libanonu**. První část přesídlovaných (10 osob) z této skupiny, dorazila do ČR z Libanonu dne 24. ledna 2016, druhá část (22 osob) - taktéž z Libanonu - dorazí do ČR dne 5. února 2016. Další skupiny – z Iráku - jsou očekávány v druhé polovině února a první polovině března 2016.

3.2. Relokace v rámci dočasných opatření ve prospěch Itálie a Řecka

V červenci 2015 se Česká republika dobrovolně zapojila do realizace evropského relokačního programu, a to závazkem relokovat **1 100 osob** z Itálie a Řecka. Následně

bylo na Radě pro justici a vnitro dne 22. září 2015 kvalifikovanou většinou schváleno druhé „relokační“ rozhodnutí, které přisoudilo ČR povinnost relokovat **dalších 1 591 osob** z Itálie a Řecka. ČR hlasovala proti návrhu tohoto rozhodnutí. **Celkem by tedy ČR měla přesídlit na 2 691 osob.**

Implementace relokací jak z Itálie, tak z Řecka zatím ve všech směrech vážne a samotná realizace je velmi pomalá. Ač již okolo 18 členských států nabídlo volné kapacity pro přijetí žadatelů o azyl **v rámci relokací (celkem 1660 osob) relokováno jich bylo pouze 504. Z Řecka** bylo k 29. lednu 2016 relokováno 247 osob, poslední relokace se uskutečnila dne 29. 1. 2016, kdy se jednalo o přesun 45 osob do Francie. Další relokace celkem 6 osob na Kypr je plánována na 11. 2. 2016. **Z Itálie** bylo celkem relokováno 257 osob, poslední 2 relokace se uskutečnily 18. a 21. ledna 2016, kdy se jednalo o přesun 9 osob do Finska a 8 osob do Belgie. Další relokace celkem 22 Eritrejců do Francie je plánována na 3. 2. 2016.

Ačkoliv ČR i nadále zastává pozici, že proces relokací bude možné plně spustit až v okamžiku plného fungování všech hotspots – tedy sítě registračních center v Itálii a Řecku, **rozhodla se ČR, v rámci svého aktivního přístupu k řešení současné migrační krize, nabídnout, v rámci relokace, přijetí prvních 20 osob z Řecka a 10 osob z Itálie.** Přípravná jednání k přijetí této skupiny relokovaných osob do ČR budou zahájena v první polovině února 2016.

3.3. Implementace konceptu hotspots v Itálii a Řecku a plány na posílení azylových systémů těchto zemí

V návaznosti na schválení příslušných rozhodnutí k relokaci 40 tisíc, resp. 120 tisíc osob z Itálie a Řecka, vynakládá především Evropská komise spolu s oběma státy a Evropským podpůrným azylovým úřadem (EASO) a agenturou Frontex nemalé úsilí při ustanovování konceptu hotspots a vytváření relokační procedury pro co nejrychlejší spuštění implementace obou rozhodnutí.

Ustanovení hotspotů a relokační procedury provází od samého počátku jak ze strany Evropské komise, Itálie, Řecka a EASO **mnoho koordinačních a kompetenčních nejasností a sporů.** I přes velkou snahu Evropské komise a tlak téměř všech členských států na urychlené ustanovení hotspotů v Itálii a Řecku, tak stále nebyl zaznamenán výrazný pokrok. V Itálii jsou oficiálně funkční pouze tři hotspoty (Lampedusa, Trapani, Pozzallo) a jeden hotspot v Řecku (ostrov Lesbos). **Itálie i Řecko deklarovaly, že všechny hotspoty budou spuštěny do konce února (Řecko), resp. Do konce března (Itálie).**

V souvislosti se zřizováním hotspotů v Itálii a Řecku také evropské **agentury EASO a Frontex** již začátkem října **oslovily členské státy s žádostí o nominaci expertů, kteří budou působit v hotspotech** v Itálii a v Řecku. ČR dlouhodobě nabízí své experty v rámci solidární pomoci Řecku a Itálii a na současnou žádost reagovala okamžitě. V souladu se závazkem předsedy vlády, nominovalo také Ministerstvo vnitra do aktivit EASO v oblasti hotspotů dalších 25 expertů – celkem již je tedy EASO k dispozici 35 českých expertů. Česká republika je v rámci poskytování expertů jednou

z neaktivnějších zemí EU. V současné době působí na žádost EASO v hotspotech 6 expertů MV (5 v IT a 1 v EL).

V roce 2015 podle původního plánu poptával Frontex v České republice vyslání 19 policistů a 3 technických prostředků (termovize, služební pes, hlídkové vozidlo) - Česká republika poskytla v roce 2015 navíc 24 policistů a 2 termovize. Celkové příspěvní České republiky Frontexu v roce 2015 činilo - 43 policistů, 3 termovize, 1 služební pes, 1 hlídkové vozidlo. V roce 2016 podle původního plánu poptává Frontex v České republice vyslání 37 policistů a 5 technických prostředků (3 x termovize, 1 x služební pes, 1 x hlídkové vozidlo). Nad rámec toho Frontex poptal v České republice příspěvní pro registrační místa (Hotspoty), na což bylo reagováno vysláním dalších 20 policistů.

4. Integrace a komunikace

4.1. Nový Státní integrační program (SIP)

Vzhledem k migrační a uprchlické situaci v Evropě a předpokladu aktivit ČR v programech přesídlování a relokací očekává Ministerstvo vnitra podstatné zvýšení počtu oprávněných osob v rámci SIP. Vláda projednala a dne 20. listopadu 2015 schválila usnesení č. 954 **o SIP pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou v roce 2016 a v letech následujících s platností od 1. ledna 2016.**

Dne 15. prosince 2015 proběhlo **veřejné zasedání pracovní skupiny pro přesídlování a relokace**, která informovala o realizaci nového konceptu SIP. V prosinci zároveň vznikla **expertní pracovní skupina k implementaci SIP**, která se skládá z pracovníků ministerstva vnitra, práce a sociálních věcí, školství, mládeže a tělovýchovy, Správy uprchlických zařízení a zástupců Charity ČR.

Předmětná smlouva Ministerstva vnitra s Charitou ČR byla podepsána dne 2. února 2016.

4.2. Počet osob s udělenou mezinárodní ochranou v ČR a jejich integrace

SIP v oblasti bydlení asistoval v roce 2015 v obou variantách **401 osobám** s udělenou mezinárodní ochranou (celkový počet 157 integračních bytů v roce 2015).

4.3. Analýza nálad veřejnosti a komunikační aktivity

V souvislosti s aktuální migrační situací probíhá pravidelné informování ve všech oblastech, souvisejících s problematikou migrace. Informační aktivity jsou cíleně zaměřeny na mediální výstupy – TV, rozhlas, noviny, časopisy, propagační materiály.

Od konce srpna byl spuštěn **speciální webový portál – www.mvcr.cz/migrace**. Na tomto portálu jsou zveřejňovány zásadní dokumenty, aktuální informace, mediální ohlasy i informace pro obce atd. Data týkající se aktuálních stavů v zařízeních pro zajištění cizinců jsou aktualizována na denní bázi.